

Sardis Kilisesine Bir Mesaj: Protestan Doktrinleri Yeni Ahit Yunancası Eşliğinde İnceleniyor

Protestan İlkelerini Kutsal Kitap Çelişkileri Merceğinden Değerlendirmek

Vahiy Kitabı'nda İsa, Küçük Asya'daki yedi kiliseye hitap ederek, onların ruhsal durumlarına göre övgüler, eleştiriler ve tövbe çağrılarını sunar. Bunlar arasında, Sardis kilisesi, Yeni Ahit'teki çelişkiler ışığında Protestan doktrinlerinin bu incelemesini çerçevelemek için özellikle uygun bir örnek teşkil etmektedir. Vahiy 3:1-3'te İsa Sardis'e şöyle diyor (Yunanca: "Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον· Τάδε λέγει ὁ ἀποθνήσκων ὁ ἄστέρης· ὁ ἐπιζῶν καὶ οὐκ ἔχει τὸν θάνατον· ἔρχου καὶ λαβὲν τὸ βιβλίον τοῦτο καὶ φάγε· καὶ ἡ σάρξ σου καὶ ἡ σπλαγχνία σου ἔσονται ἡ ζωὴ σου καὶ ἡ πόλις σου· καὶ ἡ ἐκκλησία σου ἔσονται ἡ πόλις σου· καὶ ἡ ἐκκλησία σου ἔσονται ἡ πόλις σου· καὶ ἡ ἐκκλησία σου ἔσονται ἡ πόλις σου." - Literal çeviri: "Ve Sardes'teki kilisenin meleğine yazın: Yedi ruha sahip olan şunları söylüyor: Tanrı ve yedi yıldızın adına: Ben sizin işlerinizi biliyorum; yaşadığınızı, öldüğünüzü biliyorum. Uyanık olun ve ölmek üzere olan diğerlerini güçlendirin; çünkü ben sizin işlerinizi Tanrı'nın önünde tamamlanmış bulmadım. Öyleyse nasıl aldığınızı, nasıl duyduğunuzu hatırlayın, koruyun ve tövbe edin."

Bu eleştiri, "adı" (ὄνομα) veya canlı (ζῆς) olma ününe sahip, ancak ruhen ölü (νεκρός) ve eksik (οὐ... πεπληρωμένα – tamamlanmamış/yerine getirilmemiş) işlere (ἔργα) sahip bir kiliseyi vurgulamaktadır. Reform, sola scriptura ve yalnızca iman vurgusuyla Protestanlık, genellikle İncil'e sadakat ve canlı bir imanla tanınır. Bununla birlikte, aşağıda belirtilen metinsel gerilimler – yalnızca Yeni Ahit Yunancasından alınmıştır – doktrinlerin sağlam görünebileceği ancak Sardis'in eksik işlerine benzer şekilde, İncil'in tam tanıklığından uzak kalabileceği alanları göstermektedir. Bu, "alınan ve duyulan" (ἐληφας καὶ ἤκουσας) şeylerin hatırlanmasını, uyanıklığı (γρηγορῶν) ve tövbeyi (μετανόησον) gerektirir ki geriye kalanları güçlendirelim. Aşağıdaki metin, Protestanlığın temel doktrinlerine ve bunların Yeni Ahit metinleriyle olan çatışmalarına odaklanarak, Martin Luther'in (örneğin, iradenin köleliği, yalnızca imanla aklanma), John Calvin'in (örneğin, sınırlı kefarete, koşulsuz seçilme) ve Ulrich Zwingli (sembolik sakramentler) ve John Knox (kadercilik vurguları) gibi diğer reformcuların eserlerinden esinlenen çelişkiler de dahil olmak üzere, eksiksiz bir analiz derleyip düzenlemektedir.

Yeni Ahit Yunancasında Temel Protestan Doktrinleri ve Metinsel Gerilimler

Protestanlık çeşitli dalları kapsar ancak "Beş Sola" gibi ilkeler etrafında merkezlenir. Bu bölüm, bu ilkeleri Yeni Ahit Yunanca metinleriyle karşılaştırarak, yalnızca sözcük seçimi, dilbilgisi ve yapıya dayalı olarak destekleyici ve çelişkili noktaları vurgular.

1. Sola Fide (Yalnızca İmanla Aklanma) – Luther tarafından vurgulanmıştır.

Luther'in teolojisinin merkezinde yer alan (örneğin, Romalılar ve Galatyalılar üzerine yaptığı yorumlarda) bu öğreti, kurtuluşun yalnızca imanla sağlanacağını, amellerin ise hiçbir katkısının olmadığını savunur.

Destekleyici Metin: Efesliler 2:8-9 – "τῆ γὰρ χάριτι ἕστε σεσωσμένοι διὰ πίστεως· καὶ τοῦτο ἄριστον καὶ ἄκαταρτον ἔργον ἐστὶν ἡ πίστις." (Kurtuluşunuz, amellerden değil, iman yoluyla, lütuf sayesinde.)

Çelişki: Yakup 2:24 – "ὁρᾶτε ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωπος καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον." (Kişi yalnızca imanla değil, amellerle de aklanır.) Yakup izole edilmiş imanı reddetmek için "μόνον" kelimesini kullanır; 2:21-22 iman işlerle "mükemmelleştirilmiş" (ἐτελειώθη) gösterir.

2. Vaftiz Sembolik Bir Tören Olarak (Yenileyici Değil) – Reformcular Arasında Farklılık Göstermiştir (Örneğin, Zwingli'nin Sembolik Görüşü)

Luther ve Calvin vaftizi (özellikle bebekler için) lütuf bahşeden bir uygulama olarak görürken, birçok Protestan (Zwingli'nin etkisiyle) vaftizi sembolik bir anlam olarak değerlendirir.

Destekleyici Metin: Romalılar 6:3-4 – "ὄσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν..." (Ölümüne vaftiz edildi... birleşmeyi simgeliyor.)

Çelişkiler:

- Elçilerin İşleri 2:38 - "βαπτισθήτω ἕκαστος... εἰς ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν." (Günahların bağışlanması için vaftiz olun.)
- Titus 3:5 - "Ἰνανılmaz bir şey yok, bu çok önemli bir şey" çok iyi." (Yenilenmenin yıkanması ve Kutsal Ruh'un yenilenmesiyle kurtuldu.)
- 1 Petrus 3:21 - "ὡς ἂν ἡ βαπτισμα..." (Vaftiz artık antitip olarak kurtarıyor.)

Önerilen Karara İlişkin Açıklama: "Διὰ" ifadesi, birbiriyle uyumlu ifadeleri ("yenilenme ve tazelenmenin yıkanması") birbirine bağlar, onları eşitlemez; yapı, farklı unsurları sunar.

3. Azizlerin Sebatı (Bir Kere Kurtarılan, Her Zaman Kurtarılmıştır) – Calvin'in Teolojisinde Anahtar Nokta

Calvin, seçilmişlerin sonsuza dek sebat edeceğini öğretti.

Destekleyici Metin: Romalılar 8:38-39 – "οὔτε θάνατος οὔτε ζωὴ... δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι..." (Hiçbir şey bizi Tanrı'nın sevgisinden ayıramaz.)

Çelişki: İbraniler 6:4-6 – "ἀδύνατον... τοὺς ἅπαξ φωτισθέντας... καὶ παραπεσόντας πάλιν ἀνακαινίζειν..." (Aydınlanmış ancak düşmüş olanları yenilemek imkansızdır.)

4. Rabbin Sofrası Sadece Bir Sembol Olarak – Zwingli Tarafından Savunulan Görüş

Luther, İsa'nın özünü ve kanına karışması (konsubstantiation) teorisini savunurken, Zwingli ve birçok Protestan bunu tamamen sembolik olarak değerlendirmektedir.

Destekleyici Metin: 1 Korintliler 11:24-25 – "τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν." (Bunu benim anılmam için yapın.)

Çelişkiler:

- Yuhanna 6:53-56 – "ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα... ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα... ἐν ἐμοὶ çok iyi." (Eti yemediğin sürece... kemiren şey bende kalır.)
- 1 Korintliler 11:27-29 – "ἐνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος... κρίμα ἑαυτῷ ἔσθιει." (Vücudun ve kanın suçlusu... yargıyı yer.)

5. Yalnızca Tanrı'ya Doğrudan İtiraf – Protestan Düşüncesinde Yaygın Bir Uygulama

Luther gibi reformcular, rahiplere yapılan kulakla itiraf uygulamasını reddettiler.

Destekleyici Metin: 1 Yuhanna 1:9 – "ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν... ἀφῆ ἡμῖν." (İtiraf edersek... affeder.)

Çelişkiler:

- Yakup 5:16 - "ἐξομολογεῖσθε ἀλλήλοις τὰς ἁμαρτίας." (Birbirinize itiraf edin.)
- Yuhanna 20:23 - "ἂν τινῶν ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας ἀφείωνται αὐτοῖς." (Eğer affederseniz... onlar affedilmiştir.)

6. Nihai Yargı, Amellere Dayanmaz – Sadece Luther’in İncasına Bağlıdır

Luther, yargılamada amellerden ziyade imanın önemini vurguladı.

Destekleyici Metin: Romalılar 3:28 – "δικαιοῦσθαι πίστει ἄνθρωπον χωρὶς ἔργων νόμου." (Yasanın gerekleri dışında imanla aklanmıştır.)

Çelişki: Matta 25:31-46 – "ἐπεινάσα γὰρ καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν... ἐφ’ ὅσον ἐποιήσατε..." (Ben acıktım ve sen verdin... o kadar verdin.)

7. Tüm İnananların Ruhbanlığı (Hiyerarşik Ruhban Sınıfı Yok) – Luther’in Vurgusu

Luther, tüm inananların rahip olduğunu öğreterek din adamlarının rollerini küçümsedi.

Destekleyici Metin: 1 Petrus 2:9 – "βασιλείον ιεράτευμα..." (Kraliyet rahipliği.)

Çelişkiler:

- 1 Timoteos 5:17 - "οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς..." (İktidar büyükleri çifte onura layık.)
- Elçilerin İşleri 14:23 – "χειροτονήσαντες... πρεσβυτέρους." (Atanmış/atanmış büyükler.)
- 2 Timoteos 1:6 – "διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν..." (Ellerin üzerine konulmasıyla verilen hediye.)

8. Hastalar İçin Sembolik Yağlama – Bazı Protestan Görüşleriyle Uyumlu

Dua yoluyla şifa, fiziksel ritüellerin önemsizleştirilmesi.

Destekleyici Metin: Yakup 5:15 (kısmi) – "ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει..." (İman duası kurtaracaktır.)

Çelişki: Yakup 5:14-15 – "προσευξάσθωσαν ἐπ’ αὐτὸν ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ... ἀφεθήσεται αὐτῷ." (Onun yağla meshedilmesi için dua edin... günahların bağışlanması.)

9. Ruhsal Armağanların Sona Ermesi – Knox Gibi Bazı Reformcular Tarafından Savunulan Görüş

Mucizevi armağanlar havarilerden sonra sona erdi.

Destekleyici Metin: 1 Korintliler 13:8-10 – "προφητεῖαι καταργηθήσονται... ὅταν ἔλθῃ τὸ τέλειον..." (Kehanetler, mükemmel gelir.)

Çelişkiler:

- 1 Korintliler 14:1, 39 – "ζηλοῦτε... τὸ προφητεῦν καὶ τὸ λαλεῖν μὴ κωλύετε evet." (Peygamberlik konusunda gayretli olun... Dilleri yasaklamayın.)
- Efesliler 4:11-13 – "ἔδωκεν... προφήτας... μέχρι καταστήσωμεν..." (Peygamberler verdi... ta ki birliğe ulaşana kadar.)

10. Tamamen Ahlaksızlık (İnsanların Lütuf Olmadan Tanrı’yı Arama Yeteneğinin Yokluğu) – Calvin’in TULIP Teorisinin Özü

Calvin, günah nedeniyle tam bir acizlik hali olduğunu öğretti.

Destekleyici Metin: Romalılar 3:10-11 – "οὐκ ἔστιν δίκαιος οὐδὲ εἷς... οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν evet." (Hiçbiri doğru değil... hiçbiri Tanrı’yı aramıyor.)

Çelişki: Elçilerin İşleri 17:27 - "ζητεῖν τὸν θεόν, εἰ ἄρα γε ψηλαφήσαιεν αὐτὸν καὶ εὐροῖεν..." (Tanrı’yı aramak, eğer el yordamıyla onu arayıp bulabilirlerse...) Potansiyel sonuç olarak "εὐροῖεν" (bul) ile arama ("ζητεῖν") yeteneğini ima eder.

11. Kadercilik/Koşulsuz Seçim (İnsan Tepkisi Yok) – Calvin ve Knox’un Odak Noktası

Tanrı, Calvin’in Enstitülerinde olduğu gibi, koşulsuz olarak seçer.

Destekleyici Metin: Efesliler 1:4-5 – "ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κόσμου... προορίσας $\zeta\omicron\kappa\ \iota\upsilon\iota\ \omicron\upsilon\delta\upsilon.$" (Kurulmadan önce bizi seçti... evlat edinilmeye mahkum edildi.)

Çelişki: 2 Petrus 1:10 – "μᾶλλον, ἀδελφοί, σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλησιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθαι..." (Çağrınızı ve seçiminizi emin kılmak için gayretli olun...) "Ποιεῖσθαι" (yapmak), "ἐκλογὴν" (seçimi) onaylamak için insan eylemini ima eder.

12. İrade Esareti (Kurtuluşa Özgür İrade Yoktur) – Luther’in Ünlü Eserindeki Doktrini

Luther, İrade Köleliği adlı eserinde, insanların günah nedeniyle kurtuluşa özgür iradeden yoksun olduğunu savunmuştur.

Destekleyici Metin: Romalılar 7:18 – "οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοί, τοῦτ’ ἔστιν ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν· τὸ γὰρ θέλεις παράκειταί μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν οὐ." (Biliyorum ki, bende, yani bedenimde hiçbir iyilik yoktur; çünkü iyilik istemek vardır, ama iyilik yapmak yoktur.)

Çelişki: Filipililer 2:12-13 – "μετὰ φόβου καὶ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατεργάζεσθε· θεὸς γὰρ ἔστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλεις bu bir gerçek ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας." (Kurtuluşunuzu korku ve titreyerek gerçekleştirin; çünkü Tanrı, hem kendi iyiliği için hem istemeniz hem de onun için çalışmanız için içinizde çalışandır.) "Κατεργάζεσθε" (çalışma), insanın aktif katılımını emreder. "σωτηρίαν" (kurtuluş), Tanrı’nın işinin yanında.

13. Sınırlı Kefaret (İsa Sadece Seçilmişler İçin Öldü) – Calvin’in Öğretisi

Calvin, Mesih’in ölümünün yalnızca seçilmişler için etkili olduğunu savunmuştur.

Destekleyici Metin: Matta 26:28 – "τοῦτο γὰρ ἔστιν τὸ αἷμά μου τῆς διαθήκης τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυννόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν." (Bu, günahların bağışlanması için birçokları uğruna dökülen antlaşma kanımdır.)

Çelişki: 1 Yuhanna 2:2 – "καὶ αὐτὸς ἰλασμός ἐστιν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, οὐ bu yüzden $\zeta\omicron\kappa\ \mu\upsilon\tau\lambda\upsilon\upsilon\mu.$" (O, günahlarımızın kefaretidir ve sadece bizim günahlarımız için değil, bütün dünyanın günahları için de.) "Ὁλοῦ τοῦ κόσμου" (bütün dünya) seçilmişlerin ötesine uzanır.

14. Çifte Kadercilik (Tanrı Bazılarını Lanete Mahkum Eder) – Calvin ve Knox’ta İma Edilmiştir

Calvin’in kaderciliği, seçilmemiş olanlar için lanetlenmeyi de içerir.

Destekleyici Metin: Romalılar 9:22 – "εἰ δὲ θέλων ὁ θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν καὶ γνωρίσαι Bu, sizin için önemli bir şey değil. $\kappa\alpha\tau\eta\rho\iota\sigma\mu\acute{\epsilon}\nu\alpha\ \epsilon\iota\varsigma\ \acute{\alpha}\pi\omega\lambda\epsilon\iota\alpha\upsilon.$" (Ya gazap göstermeye istekli olan Tanrı... yıkıma hazırlanan gazap kaplarına katlandıysa?)

Çelişki: 2 Petrus 3:9 – "μὴ βουλόμενός τις ἀπολέσθαι ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι." (Hiçbirinin yok olmasına istekli değilim ama hepsi tövbeye geliyor.) "Μὴ βουλόμενός" (istekli değil), "τινας ἀπολέσθαι" (herhangi birinin yok olması) için ilahi arzuyu boşa çıkarır.

Bu belge, Yeni Ahit’teki Yunanca metinlerdeki gerilimleri ortaya koyarak, Protestan vurgularının, reformcu olsa da, doktrinleri eksik bırakabileceğini öne sürüyor; bu da Sardis’in güçlenme ve tövbe etme çağrısını yankılıyor.